

Короткий опис навчальної дисципліни

«ФАНДРАЙЗИНГ І ПРОЄКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Спеціальність	222 «Медицина»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Термін вивчення (курс)	2, 3 курси
Форма навчання	денна, заочна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Короткий зміст дисципліни: навчальна дисципліна «ФАНДРАЙЗИНГ І ПРОЄКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» (як варіант - «фандрайзинг та управління проектами») є одним із невід'ємних компонентів формування світогляду сучасної особистості, її активної життєвої позиції, мобільності, вміння реагувати на виклики часу, оскільки інтегрує в собі найсучасніші наукові знання і технології та практичні навички. Йдеться про ознайомлення студентів з методологією організації, планування і координації використання людських та фінансових ресурсів для реалізації власних проєктів; з методиками **фандрайзингу** – пошуку та залучення коштів на соціальні, освітні та культурні проєкти, – меценатство, ктиторство, волонтерство, благодійництво та **грантрайтингу** – оформлення проєктних заявок, визначення цільових груп, очікуваних результатів, життєздатності проєкту; ознайомлення з особливостями **грантової діяльності** – найбільш поширеної форми фінансування проєктів донорськими організаціями та налагодження співпраці з ними. Окрема увага приділяється вивченню типології та напрямків **діяльності донорських організацій**, які можуть надати кошти на втілення проєкту – міжнародних структур, некомерційних організацій, приватних благодійних фондів – Міжнародного комітету Червоного Хреста, Координаційного комітету міжнародної волонтерської служби під егідою ЮНЕСКО, Міжнародної асоціації добровольчих зусиль, меценатів, християнських місій, благодійних фондів ООН, ЮНІСЕФ, Міжнародного жіночого фонду NDI, Американської агенції з розвитку USAID, фонду «Відродження», Фонду Дж. Сороса, Фонду Конрада Аденауера, фондів європейських структур – Європейської Ради, ПАРЄ, громадських організацій, асоціацій, які здійснюють добровільну суспільно корисну діяльність.

Дисципліна навчає студентів теоретичним основам фандрайзингу, знайомить з його історичними витоками та типологією, формує уявлення про грантрайтинг, навчає практичним навичкам проєктного менеджменту з метою реалізації власних ідей та пошуку джерел фінансування. Йдеться про навички заповнення аплікаційних форм, письмової розробки ідеї, визначення бенефіціаріїв, кошторису та звітності для отримання міні-грантів та грантів, написання резюме, проходження співбесід в он-лайн та оф-лайн-режимах.

Орієнтовний перелік тем навчальних занять:

Теми лекційних занять:

Тема 1. Історія виникнення та еволюції благодійності та меценатства у світі та Україні, їх роль у розвитку медицини, освіти та культури.

Тлумачення поняття «благо» у поглядах мислителів Античності, Середньовіччя та Нового Часу. Християнські Ордени Францисканців, Бенедиктинців, Василіян. Місіонерство. Рух «дружніх візитерів». Нове розуміння співчуття (милосердя) у мислителів кінця XIX – початку XX ст. Сутність феномену благодійності у стародавніх слов'ян. Роль братств у XVI – XVII ст. у культурному розквіті України. Острозька академія та її значення в історії благодійності України. Києво-Могилянська Академія та її заснування і функціонування завдяки доброчинності і меценатству. Меценат Г.Г. Маразлі. Європейські служби добровільної праці. Міжнародна громадська служба. Виникнення організації «Civilian Conservation Corps» (1930-ті). Діяльність українських меценатів Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Петра Сагайдачного, братів Розумовських, Івана Мазепи, Терещенків, Семеренків та ін. Стан та перспективи розвитку меценатства та ктиторства. Роль меценатства у розвитку сучасної науки та мистецтва. Генеза сучасних громадських об'єднань волонтерського спрямування: мистецькі, просвітницькі, Благодійні фонди в Україні та принципи їхнього функціонування. Соціальне інвестування як форма участі бізнес-структур у благодійній діяльності України.

Тема 2. Фандрайзинг як інструмент залучення людських, матеріальних та інформаційних ресурсів для реалізації благодійних проєктів. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Роль та місце фандрайзингу у сучасному світі. Досвід фандрайзингових організацій у закордонних країнах (країна на вибір студента). Історія розвитку благодійної та фандрайзингової діяльності у зарубіжних країнах (країна на вибір студента). Методика пошуку потенційних донорів, обґрунтування потреб організації відповідно до інтересів потенційних донорів, постійна робота з потенційними донорами (формування, підтримка і розвиток зв'язків, формування громадської думки на користь підтримки діяльності організації). Розробка екстенсивної та інтенсивної стратегій пошуку ресурсів. Основні методики роботи фандрайзера.

Тема 3. Міжнародний досвід фандрайзингу: особливості залучення приватних пожертв. Співпраця з міжнародними благодійними фондами. Принципи та напрямки діяльності міжнародних фондів «Відродження», Дж. Сороса, «Реконструкції та Розвитку», Американська агенція з міжнародного розвитку USAID, European Science Foundation, Міжнародний жіночий фонд NDI, Open Society British Council, ради Канади з досліджень у галузі природничих та інженерних наук, Фонд Альфреда Слоуна, Американська асоціація вищої школи для жінок AAUW, Фонд «Євразія», Фонд «Ford Foundation», Рамкова програма ЄС для досліджень та інновацій «ГОРИЗОН-2020», Національний TEMPUS-

офіс в Україні, Інститут Кеннана при Міжнародному науковому центрі імені Вудро Вільсона, тощо.

Тема 4. Грантрайтинг та грант-менеджмент як інструменти організації, планування та фінансування проєктів.

Проєктний менеджмент як інструмент, який дозволяє ефективно вирішувати завдання розвитку громадського сектору, волонтерства, освіти, науки, медичної галузі, культури, розвитку сучасних територіальних громад. Грант як цільова фінансова дотація, що надається вченим на проведення наукових досліджень, неприбутковим організаціям, окремій особі для реалізації заявленого проєкту в тій чи іншій сфері життя. Грантрайтинг як діяльність, спрямована на розвиток, поліпшення та зміну існуючої ситуації. Донори, класифікація донорів за *видами допомоги* (надає гранти, стипендії, здійснює експертну допомогу, надає технології, обладнання), за *сферою інтересів* (вузькоспеціалізовані та універсальні), за *територіальними межами* (національні та міжнародні), за *джерелом капіталу* (міждержавні, урядові, суспільні та корпоративні) донори. Характеристика урядових, приватних, суспільних донорів: Європейська Комісія, Рада Європи, Канадське агентство міжнародного розвитку, Світовий банк, Міжнародний Вишеградський фонд, Фонд Рокфеллера. Морально-етичне та правове регулювання меценатства, благодійництва.

Тема 5. Методика грантрайтингу: організація проєктної діяльності.

Процедури та методологічні принципи щодо підготовки проєктів та управління ними, їх застосування, зменшення ризиків помилок, що виникають на етапі написання проєкту з метою підвищення шансів на отримання коштів. Розробка універсального формату для написання проєкту. Підготовка грантової заявки з урахуванням вимог відповідного грантодавця. Надсилання цієї заявки, контакт з представниками організації-донора, отримання коштів. Методика розробки статутної та проєктної документації. Заповнення апікаційних форм. Curriculum vitae: сутність та загальна характеристика.

Теми практичних занять:

Тема 1. Історія виникнення та еволюції благодійності та меценатства у світі та Україні, їх роль у розвитку медицини, освіти та культури.

Тлумачення поняття «благо» у поглядах мислителів Античності. Середньовіччя та Нового Часу (XVI-IX ст.). Християнські Ордени Францисканців, Бенедиктинців, Василіян. Місіонерство. Рух «дружніх візитерів». Нове розуміння співчуття (милосердя) у мислителів кінця XIX – початку XX ст. Сутність феномену благодійності у стародавніх слов'ян. Роль братств у XVI – XVII ст. у культурному розквіті України. Острозька академія та її значення в історії благодійності України. Києво-Могилянська Академія, яка працювала завдяки добротності і меценатству. Меценат Г.Г. Маразлі. Європейські служби добровільної праці. Міжнародна громадська служба. Виникнення організації «Civilian Conservation Corps» (1930-ті). Діяльність українських

меценатів Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Петра Сагайдачного, братів Розумовських, Івана Мазепи, Терещенків, Семеренків та ін. Стан та перспективи розвитку меценатства та ктиторства. Роль меценатства у розвитку сучасної науки та мистецтва. Генеза сучасних громадських об'єднань волонтерського спрямування: мистецькі, просвітницькі, Благодійні фонди в Україні та принципи їхнього функціонування. Соціальне інвестування як форма участі бізнес-структур у благодійній діяльності України.

Тема 2. Фандрайзинг як інструмент залучення людських, матеріальних та інформаційних ресурсів для реалізації благодійних проєктів. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Фандрайзинг як діяльність спрямована на підтримку неприбуткових організацій. Роль та місце фандрайзингу у сучасному світі. Досвід фандрайзингових організацій у закордонних країнах (країна на вибір студента). Історія розвитку благодійної та фандрайзингової діяльності у зарубіжних країнах (країна на вибір студента). Методика пошуку потенційних донорів, обґрунтування потреб організації відповідно до інтересів потенційних донорів, постійна робота з потенційними донорами (формування, підтримка і розвиток зв'язків, формування громадської думки на користь підтримки діяльності організації). Розробка екстенсивної та інтенсивної стратегій пошуку ресурсів. Основні методики роботи фандрайзера.

Тема 3. Міжнародний досвід фандрайзингу: особливості залучення приватних пожертв. Співпраця з міжнародними благодійними фондами. Принципи та напрямки діяльності міжнародних фондів «Відродження», Дж. Сороса, «Реконструкції та Розвитку», Американської агенція з міжнародного розвитку USAID, European Science Foundation, Міжнародного жіночого фонду NDI, Open Society British Council, Інституту Кеннана при Міжнародному науковому центрі імені Вудро Вільсона, Всесвітнього фонду боротьби зі СНІДом, Глобального екологічного фонду, фонду Конрада Аденауера тощо.

Тема 4. Грантрайтинг як інструмент організації, планування та фінансування проєктів.

Проєктний менеджмент як інструмент, який дозволяє ефективно вирішувати завдання розвитку громадського сектору, волонтерства, освіти, науки, медичної галузі, культури, розвитку сучасних територіальних громад. Грант як цільова фінансова дотація, що надається вченим на проведення наукових досліджень, неприбутковим організаціям, окремій особі для реалізації заявленого проєкту в тій чи іншій сфері життя. Грантрайтинг як діяльність, спрямована на розвиток, поліпшення та зміну існуючої ситуації. Донори, класифікація донорів за *видами допомоги* (надає гранти, стипендії, здійснює експертну допомогу, надає технології, обладнання), за *сферою інтересів* (вузькоспеціалізовані та універсальні), за *територіальними межами* (національні та міжнародні), за *джерелом капіталу* (міждержавні, урядові, суспільні та корпоративні) донори. Характеристика урядових, приватних, суспільних донорів: Європейська Комісія, Рада Європи, Канадське агентство міжнародного розвитку, Світовий

банк, Міжнародний Вишеградський фонд, Фонд Рокфеллера. Морально-етичне та правове регулювання меценатства, благодійництва.

Тема 5. Методика грантрайтингу: організація проєктної діяльності.

Процедура та методологічні принципи щодо підготовки проєктів та управління ними, їх застосування, зменшення ризиків помилок, що виникають на етапі написання проєкту з метою підвищення шансів на отримання коштів. Розробка універсального формату для написання проєкту. Підготовка грантової заявки з урахуванням вимог відповідного грантодавця. Надсилання цієї заявки, контакт з представниками організації-донора, отримання коштів. Методика розробки статутної та проєктної документації. Заповнення аплікаційних форм. Curriculum vitae: сутність та загальна характеристика. Виконання практичної роботи по розробці та презентації власного проєкту (робота в мікрогрупах) та заповнення аплікаційної форми.

Перелік компетентностей, здобуття яких буде забезпечувати навчальна дисципліна:

Студент повинен знати:

- 1) сутність фандрайзингу як сучасних інструментів залучення ресурсів для реалізації власних ідей та проєктів;
- 2) сутність грантрайтингу, шляхи уникання ймовірних помилок, які допускаються при написанні проєкту;
- 3) методику розробки статутної та проєктної документації громадської благодійної організації, її реєстрації, ведення документообігу, розробки стратегії діяльності;
- 4) правила заповнення аплікаційних форм для подачі пакету документів на отримання гранту; Curriculum vitae: сутність та загальна характеристика;
- 5) правила спілкування з потенційними донорами, проходження співбесіди в он-лайн та офлайн режимах;
- 6) основи морально-етичного та правового регулювання волонтерської та благодійної діяльності в Україні: основні ризики і застереження;
- 7) принципи діяльності міжнародних фондів та їхні можливості у наданні грантових програм;
- 8) історію виникнення і розвитку волонтерства в світі та Україні, його роль у формуванні сучасного громадянського суспільства, основні напрямки волонтерської діяльності, типи організацій волонтерського спрямування;
- 9) знати внесок видатних благодійників, меценатів та ктиторів у розбудову науки, освіти і культури в Україні за кордоном;

Уміти:

- 1) реалізовувати міні-проекти благодійного характеру; організувати волонтерську діяльність соціального спрямування;
- 2) застосовувати методи роботи в онлайн-режимі, заповненні заявок, проходженні співбесід в онлайн-режимі, заповненні аплікаційних форм;
- 3) розробляти власні ідеї, володіти методикою пошуку ресурсів для їх втілення;
- 4) виконувати індивідуальні творчі завдання, презентувати власні ідеї, проекти.

Перелік науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання навчальної дисципліни:

Доктор історичних наук, професор закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та ОЗО Марія МАНДРИК-МЕЛЬНИЧУК

**Завідувач кафедри
соціальної медицини та
організації охорони здоров'я
к.мед.н., доц.**

Ігор НАВЧУК

Проект – це комплекс заходів, які здійснюються для досягнення чітко окреслених цілей впродовж визначеного часу і за допомогою призначених на це фінансових ресурсів

Проектне управління як інструмент, який дозволяє ефективно вирішувати завдання розвитку громадського сектору, волонтерства, освіти, науки, медичної галузі, культури, розвитку сучасних територіальних громад.

Це діяльність, спрямована на розвиток, поліпшення та зміну існуючої ситуації
Процедури та методологічні принципи щодо підготовки проектів та управління ними, їх застосування, зменшення ризиків помилок, що виникають на етапі написання проекту, отже підвищення шансів на отримання коштів

Універсальний формат для написання проекту

Підготовка грантової заявки з урахуванням вимог відповідного грантодавця.

Надсилання цієї заявки, контакт з представниками організації-донора, отримання коштів

Зарубіжні

Класифікація донорів за видами допомоги: надання грантів надання стипендій здійснення експертної (консультативної) допомоги надання технологій та обладнання: за сферою інтересів: вузькоспеціалізовані (всесвітній фонд боротьби зі СНІДом Глобальний екологічний фонд) та універсальні (ті, які займаються суспільною проблематикою)